

Autarkeia Nieuwsbrief

Maart 2016

Voorjaarsactiviteit: 'Een bovengrens aan rijkdom?' door Ingrid Robeyns

In het eerste boek van *Politica* stelt Aristoteles dat het vergaren van rijkdom als doel op zich moreel verwerpelijk is, omdat het niet ten dienste staat van het goede leven. Maar het teleologische denken dat kenmerkend was voor Aristoteles wordt doorgaans verworpen in onze hedendaagse pluralistische samenlevingen waarin burgers heel verschillende ideeën van het goede leven kunnen nastreven. Anderzijds is het ook zo dat veel mensen de intuïtie delen dat er een bovengrens aan rijkdom zou moeten zijn. Zijn er goede redenen om deze 'limitarische' positie te onderschrijven? Hoe kan die positie gerechtvaardigd worden? En wat zijn de tegenwerpingen tegen de idee dat er een bovengrens aan rijkdom zou moeten zijn?

Deze lezing bouwt voort op een eerder artikel, 'Having too much', online beschikbaar via http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2736094.

Datum:

Donderdag 12 mei 2016.

Programma:

Inloop: 19:30-19:45 uur met thee/koffie

Spreker: 19:45-20:30 uur

Pauze 20:30-20:45u

Discussie: 20.45-21.15 uur

Napraten: tot 21:30 uur

Aansluitend voor wie wil: borrel/biertje bij Hofman Café (<http://hofman-cafe.nl/>, adres: Janskerkhof 17 A, Utrecht).

Locatie:

De prachtige Sweelinckzaal in het complex van de Universiteitsbibliotheek Utrecht Centrum. Dat is de zaal 0.05 Drift 21. Je moet via de bibliotheek op nummer Drift 25 naar binnen en dan via de binnentuinen teruglopen en dan is het het laatste pand waar je recht tegen aan loopt. Door de deur naar rechts en dan kom je in de mooie hal van het pand 21 en in de hoek zit de Sweelinckzaal

Colophon

Society for UU Alumni Philosophy of the University of Utrecht 'Autarkeia'.

Active since 1994, formally established December 12th 1996, KvK 40483493

Fee: € 10,- annually, account number: NL37 INGB 0002 2944 71, t.n.v. Autarkeia, Steve Bikostraat 262, 3573 BG Utrecht

Board Members

- Chair: Bernard Verlaan -0650 506 654 bjernv@dds.nl
- Treasurer and Secretary: Lies de Regt - 0302 716 953 - efderegt@gmail.com
- John Reijnders - 0620 708 199 - rebroad@hetnet.nl
- Chris Stapper - 0636154797 - chrisdstapper@gmail.com
- 2 vacancies

Online:

Website: <http://autarkeia.wp.hum.uu.nl/>
LinkedIn Autarkeia: www.linkedin.com/groups?gid=4379592&trk=hb_side_g
LinkedIn Alumni UU www.linkedin.com/groups?gid=53449&trk=hb_side_g

https://www.nationalebeeldbank.nl/shop/products/253681-img_5598_universiteit_utrecht_aan_de_drift_2_1_sweelinckzaal).

Toegang:

Leden gratis, niet-leden € 5,- te betalen vóór 1 mei 2016 op het rekeningnummer van Autarkeia (zie colofon, rechts op de eerste pagina van deze nieuwsbrief).

Aanmelden:

Per email, door te mailen naar: efderegt@gmail.com. Doe dit alstublieft tijdig, gezien het beperkte aantal plaatsen. **Vol = Vol.**

Over 'De Ziel' door Charles Vergeer – een verslag

Het was een prikkelende bijeenkomst. Het intrigerende verhaal van Charles Vergeer belichtte kort het begrip van 'de ziel' door de eeuwen heen. Wat er over is gezegd en gedacht, was het onderwerp van gesprek. John Reijnders geeft een synopsis van de voordracht op 28 november 2015 door de heer dr. Charles Vergeer over 'de ziel'.

De heer Vergeer, gepromoveerd op een studie over Heraclitus en verbonden aan de Fontys Hogescholen, is bereid gevonden een voordracht te houden voor de verzamelde Autarkeia-leden.

Vergeer start zijn referaat met een verwijzing naar de (substantiële) eenheid lichaam-geest -ziel en geeft aan dat historisch gesproken vergelijkenderwijs pas met Maurice Merleau-Ponty (1908-1961; *La Phénoménologie de la perception*. 1945) aandacht is gekomen voor het lichaam, terwijl er momenteel onder invloed van de neurowetenschappen een verdringing plaats vindt van de geest ten gunste van het brein. De geest als substantie is geheel afwezig en de ziel is hoogstens nog een morele instantie.

Hij verwijst naar het boek *Psyche, Seelenkult und Unsterblichkeitsglaube der Griechen* (<https://archive.org/search.php?query=erwin%20rohde>) van Erwin Rohde (1845-1898), vriend van Fr. Nietzsche, volgens welke bij Homerus de psyche (ψυχή) een levenskracht is, bij Heraclitus een onpeilbaar en duurzaam ritme, terwijl Plato in diens *Apologie* spreekt over een op en neer gaan van alles, een in- en uitademen, een reïncarnatie ('Ich also hätte Arges getan, ... wenn ich ..... damals ..... wenn ich da, den Tod oder irgend etwas fürchtend, aus der Ordnung gewichen wäre!'; Platon: *Sämtliche Werke*. Bnd 1, Berlin, 1940, S. 7-370) en daar waar de ziel door hem in verband gebracht wordt met de kosmos is deze de gedurige ordening der natuur. In de *Politeia*, boek 10, is de ziel afkomstig uit, maakt deel uit van de natuur ('unserer Seele:

Activities of interest of others:

More information on events, interesting for philosophers can be found at the sites of the:

- philosophy students' society 'FUF' <http://fufexpluribusunum.nl/extern/>
- Studium Generale of the UU: <http://www.sg.uu.nl/programma>

dieser schwache Teil unserer Natur; Platon: Sämtliche Werke. Band 2, Berlin 1940).

In het Nieuwe Testament wordt bij Jezus' verrijzenis gesproken over de opstanding van diens lichaam, niet van zijn ziel! Het woord 'ziel' komt er helemaal niet voor. Bij Paulus is Jezus lichamelijk verrezen. We hebben hier te maken met een verschillende fundering van de ziel. Enerzijds een fundering in de natuur, in het natuurlijke ('de anima') anderzijds een fundering in het goddelijke ('de deo'). Johan Huizinga (1872-1945) bespreekt dit in diens *Herfsttij der Middeleeuwen*

(<https://archive.org/search.php?query=johan%20huizinga>, 1919, p. 180), waarvoor het volgende citaat wellicht illustratief is: *'De kerkelijke gedachte der late Middeleeuwen kent alleen de twee uitersten: de klacht om de vergankelijkheid, om het einde van macht, eer en genot, om het vergaan van schoonheid, en den jubel om de geredde ziel in haar zaligheid. Alles wat daartusschen ligt, blijft onuitgesproken.'*

Zoals de ideeën bij Plato door de ziel worden meegenomen bij de vereniging met een aards lichaam (soma sema), bij Descartes de 'ideae innata' terechtkomen in een 'res cogitans', verbonden met een 'res extensa', is er daarbij tegelijkertijd sprake van een tijdsverloop, een na elkaar van fenomenen, een 'Abfolge der Punkte' (Hegel) een *Sein und Zeit* (Heidegger), een 'être en-soi' voorafgaand aan een reflexief 'être pour-soi' (Sartre, *L' être et le Néant*. 1943).

In al deze benaderingen lijkt een onderliggende gedachte te liggen, dat 'de ziel' een of ander 'zijnde' is; een 'entiteit' die bestaat in een andere werkelijkheid, zoals ook andere begrippen en 'dingen' in de diverse religies. Bij deze ziel-zaken spelen vervolgens aanverwante vraagstukken, niet alleen 'zorg voor de ziel' en 'rechtvaardigheid' (equity) maar ook 'dubbele gevoelens'.

Vergeer refereert in dit verband tevens ook aan Amartya Sen's justice-verhaal (*The Idea of Justice*, 1971), over 3 Indiase jongetjes: 'drie kinderen, Ann, Bob, en Carla die ruziemaken over wie een (blok)fluit mag hebben. Volgens Ann is de fluit van haar omdat ze de enige is die het kan bespelen. Carla zegt dat ze de fluit gemaakt heeft, en dat ze hem daarom mag hebben. Bob beweert tot slot dat, omdat hij geen ander speelgoed heeft, hij de fluit zou moeten krijgen.'

In Goethe's *Faust* (1749-1832; Faust, 1887) is sprake van twee zielen: 'Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust'. Ten onzent spreekt iemand als D. van Brederode over 'geest', terwijl daarentegen J. Hermsen weer de term 'gevoel' hanteert.

Protagoras spreekt relativistisch over de mens als maat der dingen: 'Ο άνθρωπος το μέτρο των πάντων εἶναι', immers goden zijn duister en niet begrijpelijk, maar ook bij een figuur als I. Kant draait alles om 'die Vernunft'.

Kortom: de ziel is een duister gegeven en Vergeer refereert dan ook aan een uitspraak van Mahler, ooit gedaan in 1910 in de Leidse Hortus tegenover S. Freud: 'de waardevolle dingen, de muziek, komen uit het duister'.

G.W. Fr. Hegel (1770-1831), die spreekt over de verlichte geest, heeft het over het subject als vuurtoren:

in das Denken, er wirft sich in einen uferlosen Ozean.³⁸ Alle bunten Farben, alle Orientierungspunkte sind verschwunden, alle sonst freundlichen Lichter sind ausgelöscht. Im Angesicht des Fehlens jeglichen äußeren Leuchtturms befällt den Geist in seinem Alleinsein, in seiner Einsamkeit Furcht und Grauen. Er kann nur noch auf den inneren Kompaß des freien Denkens setzen.³⁹

Werke in zwanzig Bänden: Theorie Werkausgabe. Edited by E. Moldenhauer and K. M. Michel. Frankfurt: Suhrkamp Verlag, 1970. Band 10, 416.

Bij figuren als Novalis (pseudoniem van G.F.Ph. von Hardenberg, 1772-1801), Fr. Schleiermacher (1768-1834), Fr. von Schlegel (1772-1829) daarentegen wordt de mens gepresenteerd als een levende schim: een aantal zaken zijn nu eenmaal in het duister, het Verlichtingsideaal ten spijt.

Terwijl in de Platonische en Plotinische dualistische opvatting de ziel weer uit deze wereld verdwijnt (er is een 'Diesseits' en een 'Jenseits'), is zij bij Aristoteles de sluitsteen, goddelijk van aard en behorend tot deze wereld.

Na dit encyclopedisch referaat over de ziel sluit de voorzitter de bijeenkomst af met een dankwoord aan dr. Vergeer, die een zo lastig onderwerp toch zo helder over het voetlicht bracht.

Mededelingen van het bestuur

● *N.a.v. de ALV van 28 november 2015*

Nieuw bestuurslid: Chris Stapper. Het bestuur verwelkomt Chris Stapper. Chris heeft zich inmiddels kandidaat gesteld om het voorzitterschap deze zomer over te nemen van de huidige voorzitter. Daarmee hoopt het bestuur een eerste stap te zetten naar bestuurlijke vernieuwing en een betere aansluiting en verbinding met nieuwe alumni. De huidige voorzitter blijft nog enige tijd gewoon bestuurslid en zal zich o.m. bezig houden met het (opnieuw) benaderen van de laatste tien jaargangen alumni t.b.v. ledenwerving.

● *Jubileumactiviteiten – 20 jaar Autarkeia*

Het bestuur voorziet in het najaar van 2016 een tweetal activiteiten:

1. een jubileum-middag met eigen sprekers en optredens;
2. de ontwikkeling van een startpagina Wijsbegeerte voor alumni en studenten (en departementsmedewerkers wijsbegeerte). Deze webpagina zal opgenomen worden op de Autarkeia-website. Heeft u zelf wijsbegeerte websites die u geregeld raadpleegt en nog niet genoemd zijn in het document [Startpagina wijsbegeerte](#) (concept) op de website van Autarkeia? Geef dan s.v.p. de linkadressen door aan bjemv@dds.nl en chrisdstapper@gmail.com.

● *n.a.v. overleg met FUF en departement*

*Op 21 januari sprak het bestuur met het departement (Jos Philips) en de FUF-voorzitter Wijcher van Dijk. Zeer beknopt: het departement liet weten graag Engelstalige bijdragen in de nieuwsbrief te zien om een brug te slaan naar de vele buitenlandse studenten die het Nederlands nog niet machtig zijn; en graag meer jonge recent afgestudeerde alumni in het bestuur te zien. Voor beide punten heeft Autarkeia begrip en stelt zich welwillend op want de vereniging is er nadrukkelijk voor zowel recente als eerdere alumni. De FUF en Autarkeia zien graag een nauwere, complementaire samenwerking en meer onderlinge, persoonlijke contacten van de leden – met de eerstkomende FUF-borrel als eerste gelegenheid. Die is dan ook via de *social media* van Autarkeia bekend gemaakt.*

● *Autarkeia zoekt nieuwe bestuursleden*

Het bestuur van Autarkeia zoekt twee nieuwe bestuursleden. De voorkeur blijft uitgaan naar mensen met:

- internetvaardigheden, met belangstelling voor het modereren van digitale discussies;
- een verleden als bestuurslid, liefst voormalig FUF-lid of FUF-bestuurslid;

- ervaring als secretaris en/of penningmeester van een stichting of vereniging;
- een directe band met het departement.

● *en een vraag*

Het bestuur zou graag willen weten wat u als lezer graag wilt tegenkomen in deze nieuwsbrief. Laat het ons a.u.b. weten via de mailadressen in het colofon. Wat wilt u vooral wel zien in de nieuwsbrief? Wat is minder interessant voor u?

Column: Labour Market and Philosophers

Column Labour and philosophers

What is there 'enlightning' to say for the short term (finding a job / function) and in the longer term towards philosophy students; something that would help and guide them? That challenge was presented to me in 2014. Now in 2016, an even more challenging variation would be: What is there to say that would be helpful for alumni philosophers? The following on that question is not 'the Stone of Wisdom'; a sage desires wisdom but knows that he / she will never reach it. But perhaps some of the information is a useful stepping stone.

Short-term; Life is not a bed of roses.

1. Facts and figures. You can be bombarded with it but considering the alumni's ages and educational backgrounds, the usability for a philosopher is virtually zero. The information is useful for finding an 'income job' (modelled on Spinoza; during daytime glass grinding for income and a philosopher in the evenings) to support a philosopher's life doing an [external promotion](#), or another philosophical activity such as translating a philosophical work (e.g. as Kees Hellingman did translating Dewey's A Common Faith).
2. What, however, are the sources? What jobs are in demand, and in the immediate vicinity? Just a few picks:
  - The ROA publication "Labour education and occupation to 2020" was published December 8, 2015. A [short animation](#) explains this econometric study. This spring also forecasts for each of the 35 regions will be published;
  - For national figures, see [CBS](#). Also with college or university degree, getting a job is hard work;
  - Coming soon - in the first quarter of 2016- we can expect a new edition of the biennial WO monitor, see VSNU website, [which](#) will conclude the same as CBS, with some PR / advertising for certain fields of study;
  - The [UWV information](#) will be most useful as it has info on sectors and occupations, and regions tabs; see also: http://www.uwv.nl/overuwv/Images/UWV_Arbeidsmarktprognose%202015-2016.pdf;
  - And concrete: the [27 functions](#) employers ask for.

The downside of these sources is that there is no tab or app like, 'I have X training and what can I do in terms of:

- What are the most common professions / functions for people with my training;
- What are the promising professions / functions for me?

Long-term; Life is not a bed of roses.

3. The problem lies in the number of job openings and the characteristics of the contracts. The job number: there aren't too many per quarter ($\pm 150,000$). Contract characteristics; ever of shorter durations and thinner in terms of

number of weekly hours. Oh yes, young graduates generally have slightly better odds, despite the scary numbers without jobs that would bring [economic empowerment](#). But older alumni? Let's say that opinions are divided. The bottom line: there is less chance to achieve sustainable [economic independence](#). At the other hand, labour participation of older people (55+) is increasing.

4. Internet? A magnificent tool, the maxim remains: always seek personal contact (call) before applying (first impression etc.). The Internet replaces the former hard copies of the 'Registry of Trade and Services' and the 'Pyttersen Almanac'; sources of business information formerly found in every outplacement and job hunter's desk. Internet is a good tool to check out a company before a personal call. Conversely, every human resource staff worker will be looking -in the anonymous mode- at the profiles that you have in the various social media. It is useful if the profile is also consistent with the job! Otherwise it creates doubt.
5. No opportunities? Far from it. There is plenty to do [in the world](#). And also in the [Netherlands](#). For this you need addresses of potential labour organizations, perhaps this is a convenient preselection <http://www.bjernv.dds.nl/NL.html>? And there are people who start up something; think of a philosophical (recommendation) practice, or follow a passion. One of Autarkeia's board members went away to do a PhD study in Australia, another one went to the Himalayas to persuade the farmers to allow their daughters to go to school.
6. Self-starters's advice? Maybe: seek an income job of 12 hours a week or more, then your social security / insurance is arranged; perhaps read the book of the 4-hour workweek (Ferris) to head start smart; take courses because the half-life time of '[knowledge](#)' is.... less than three years. So use your life experience when it comes to [21st century skills](#) (see pg 3 under the link) to your advantage.

Conclusion: you need to develop a life plan!

7. The above means that you -no matter your age- should remain permanently learning, reading, developing and adapting. For that you need a plan. When you went to college there was once a 4- or 6-year plan that others (the UU staff) had designed for you and your own plan was to do the exams succesfully and to enjoy a student's life. It worked out and the next step (without planning perhaps) was: looking for and getting a good job.
8. Now you need to [write a plan yourself](#): Write an essay about your best self and best career path: "Three weeks later, those who wrote about their best possible selves [scored](#) significantly higher on measures of psychological well-being...". The EUR is researching this [essay method](#) and was pleasantly surprised with the [results](#). Take into account facts and figures, Spinoza, test applications, (free) courses (e.g. through membership of a political party; one can take courses that would be more expensive otherwise). Whether and what you do, is up to you to decide.

Finally of course, the alumni society Autarkeia hopes to get a place in your plan. You may stay informed by our newsletter. You can take interesting lectures from teachers from the Department of Philosophy, learn what the curriculum for the new batches of students is (through the section 'What Does the philosophy student learns now' in the newsletter); read about other alumni's lives (through the section 'Quo vadis?') or simply: keep in touch with your fellow students during and after our meetings, or have a drink with new philosophy students at the FUF's *borrel*. And if you like, as a board member with a couple of other alumni, organize exciting, thrilling events, write blogs etc. Join us!

== BV / 30/1/2016 == *) Drs. Social Psychology (1983), Drs. Systematic Philosophy (1986), twice trained in ICT (1988, 1994), working as a senior policy advisor to the government (as of 1995).

Quo Vadis: Chris Stapper

Hallo! Ik ben Chris. Ik werk als *community manager* bij Expand, een HR dienstverlener. In deze functie combineer ik techniek met mensen en (*online*) strategie. Kortom: een erg leuke functie! Leerzaam ook, omdat ik vanuit hier veel verschillende organisaties van binnen kan bekijken.

Tijdens en na mijn master heb ik een paar jaar les gegeven aan een HBO, dat vond ik erg leuk maar omdat ik weinig groeimogelijkheden zag binnen het onderwijs ben ik een andere weg ingeslagen. Sindsdien ben ik helaas niet meer actief met filosofie bezig, gelukkig lees ik nog af en toe een boek.

In november ben ik bestuurslid geworden van Autarkeia: leuk! Zo hoop ik te helpen meer activiteiten te organiseren en de recente afstudeerders meer te betrekken bij de vereniging. We hebben inmiddels een aantal mooie ideeën - jullie zullen snel meer horen!

Wat leert de filosofiestudent nú?

Helaas - September 2015: Het plan was om een kijkje te nemen in het programma van de onderzoeksmaster. Maar de studie-inrichting is omgewerkt naar een nieuwe, waarin de onderzoeksmaster niet herkenbaar aanwezig is. Na de 'premaster' (foutmelding op de link) is er de mastermodule van 60 studiepunten (ECs), á 40 uur. Die punten worden verdiend met 3 verplichte cursussen (22,5 EC), een facultatieve stage (7,5 EC of 15 EC) en afhankelijk van de stagekeuze: 1, 2 of 3 verplichte keuzecursussen (van 7,5, 15 of 22,5 EC) en een Masterscriptie (15 EC).

Laten we stil staan bij de 3 verplichte cursussen, respectievelijk: Filosofie, wetenschap en opinie (oftewel WBMV12010), Kennis en wetenschap III (WBMV09002), en Politiek en moraal (WBMV09014). Bij de eerste worden geen titels van boeken genoemd. Er wordt gemeld dat het materiaal zal bestaan uit 'artikelen' die bekend gemaakt zullen worden via het 'Blackboard' ..... De tweede cursus gebruikt wel een boek: Joseph C. Pitt, "Theories of Explanation", Oxford University Press, 1988. De derde cursus noemt geen specifiek materiaal.

Voor alumni die afstudeerden vóór 2010, klinkt 'blackboard' (Bb) misschien als 'black box', zeker omdat het 'Bb' alleen met een login en wachtwoord toegankelijk is. Toch is deze aanpak niet vreemd. Veel studies zijn er toe over gegaan om recent materiaal uit de wetenschappelijke tijdschriften te gebruiken¹. Daardoor worden de studenten geconfronteerd met artikelen uit de vaktijdschriften en het lopende 'discours' in het vak op een thema. Het 'leren' bestaat dan uit het leren-leren, d.w.z. leren om zelfstandig actief de onbegrepen stukken tekst en verwijzingen op te sporen en er op te reflecteren, om op die manier toch een begrip van zaken over het artikel en het gevoerde discours te ontwikkelen. Dat is duidelijk een andere introductie-aanpak dan een lexicografische reis door de tijd, gelardeerd met het bestuderen van stukjes gestolde wijsbegeerte uit de wereld-bibliotheek. En het is natuurlijk een stuk spannender; een cursus met "geheime literatuur".

===

---

¹ Zie hierover het artikel "21st-Century Skills. Not New, but a Worthy Challenge" [<http://www.aft.org/sites/default/files/periodicals/RotherhamWillingham.pdf>]